

УДК: 347.724
Biblid 1451-3188, 15 (2016)
Год XV, бр. 55, стр. 171-182
Изворни научни рад

др Маријана ДУКИЋ МИЈАТОВИЋ¹

ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ – КОМПАРАТИВНИ ПРЕГЛЕД

ABSTRACT

A limited liability company, as a capital company, is known in all member states of the European Union, as well as on the global level. In this manuscript, the author presents a comparative overview of the legal regulation of limited liability companies in Germany, the UK and in domestic legislation. The tendency of various legislators was to provide limited liability companies better market conditions for business. The aim is to analyze the current legislation to the appropriate legal framework at different levels of the national limited liability companies that can contribute to economic development.

Key words: Limited Liability Company, comparative overview, legal acquis of the European Union.

1) УВОД

Европска унија као јединствено тржиште тежи хармонизацији националних прописа држава чланица. Та се хармонизација спроводи кроз три инструмента којима Европска унија осигурава да правна правила у области компанијског права међу државама чланицама буду компатибилна, а то је хармонизација националних прописа из области компанијског права, које државе чланице кроз усвојене директиве морају да уврсте у своја национална законодавства, затим стварање нових наднационалних организационих форми за обављање привредне делатности, који постоје заједно с националним формама и представљају алтернативу предузетницима и судски надзор над националним

¹ Универзитет у Novom Sadu, Ekonomski fakultet u Subotici, Е-маил: marijana.dukic.mijatovic@gmail.com.

компанијским правом држава. Након прегледа особина друштва са ограниченом одговорношћу у различитим националним легислативама, у раду је анализирана и дат је осврт на актуелну правну регулативу друштва са ограниченом одговорношћу у Републици Србији. О актуелности теме, као и потреби сталног ажурирања законодавног оквира овог друштва капитала говори првенствено његова заступљеност у привредним токовима како домаћим, тако и глобалним, који су повезани по систему спојених судова и управо динамика њиховог пословања узрокује флукуације на различитим финансијским тржиштима.

2) ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

Друштво с ограниченом одговорношћу (нем. *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* – GmbH, енг. *Private Limited*, фр. *Societe a responsabilitee*, умал. *societa a responsabilitia limitata*) као правна форма привредног друштва настало је у немачком правном систему. Друштво с ограниченом одговорношћу резултат је директне немачке законодавне интервенције.² Формирано као ванредна форма друштва капитала у којима се остварује нижи степен концентрације капитала него код акционарских друштава³ друштво с ограниченом одговорношћу брзо је постало врло честа правна форма за коју се привредници одлучују.⁴ Независно од тога да ли је и како законски уређено, друштво с ограниченом одговорношћу има једнаке основне особине у у различитим националним легислативама. Ово привредно друштво, које је самостално правно лице, има основни капитал, одговара за обавезе целокупном својом имовином, док чланови друштва не преузимају одговорност за обавезе друштва.

3) КОМПАРАТИВНИ ПРЕГЛЕД – ПРАВО НЕМАЧКЕ И ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ

Унутрашње тржиште функционише само ако је постулирано на четири основне слободе у области кретања физичких лица, услуга, добара и капитала

² М. Васиљевић, *Компанијско право – Право привредних друштава*, Правни факултет у Београду, Београд, 2012, стр. 159, 191; Ј. Barbić, *Pravo društava, knjiga druga – društva kapitala*, Organizator, Zagreb, 2013, стр. 29; Т. Schmidt, *Die Geschäftsführerbestellung im reformierten GmbH-Recht, Eignungskriterien und Gesellschafterhaftung nach dem MoMiG*, Dr. Kovač GmbH, Hamburg, 2011, pp. 60, etc; Z. Slakoper, u: Gorenc (ur.), *Komentar Zakona o trgovačkim društvima*, RRiF, Zagreb, 2004, стр. 566.

³ S. Carić, *Društvo sa ograničenom odgovornošću u našem pravu, Pravo – teorija i praksa* br. 3., Novi Sad, 1998, br. 21-22, стр. 11.

⁴ S. Šogorov, *Društvo s ograničenom odgovornošću - Pojam i osnovne karakteristike*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu, 1992, br. 1-2, стр. 135.

и посебно слободе пословног настањивања,⁵ што је регулисано компанијским правом у Европској унији.⁶ Усвајањем Директиве о прекограничним спајањима друштава с ограниченом одговорношћу и Уредбом о Статуту европске компаније постигнут је одређени напредак, али остало је још простора за регулисање с обзиром на величину тржишта као што је Европска унија.⁷ У процесу модернизације уређења компанијског права у законодавним системима унутар граница Европске уније, те напуштању теорије седишта друштва највећи утицај имале су одлуке Европског суда у предметима “Daily Mail” i General “Trust”, “Centros”⁸, “Überseering”⁹, “Inspire Art”¹⁰ “SEVIC”¹¹ i “Cadbury Schweppes”. У наведеним судским пресудама, изражено је становиште да се привредном друштву основаном према праву једне од држава чланица, не може применом правних прописа друге државе чланице, у којој то привредно друштво обавља своју привредну делатност или има

⁵ Barbara Pasa, Antonio Benacchio Gian, *The Harmonization of Civil and Commercial Law in Europe*, New York NY, 2005, p. 265.

⁶ Communication of November 14th 1995 on worker information and consultation, COM (95) 547; Communication on accounting harmonization: a new strategy vis-à-vis international harmonization, COM (95) 508; Communication of September 10th 1997 on participating of EEIGs in public contracts and programs financed by public funds, O.J., 1997, C 285/17; Interpretative Communication of January 7th 1998 on certain articles of the Fourth and the Seventh Directives, O.J., 1998, C 16/5; Communication of April 29th 1998 on the statutory audit in the European Union: the way forward, O.J., 1998 C 143/12; Communication from the European Commission: Towards an Internal Market without tax obstacles. A strategy for providing companies with a consolidated corporate tax base for their EU-wide activities, COM (2001) 582; A Modern Regulatory Framework for Company Law in Europe: A Consultative Document of the High Level Group of Company Law Experts, Internet: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/company/modern/consult/1_en.htm (05.02.2016.).

⁷ С. Бунчић, М. Галетин, *Прекогранично кретање привредних друштава у Европској унији – облици, основи и примери*, Х мајско саветовање – Услужни послови (ур. Миодраг Мићовић), Крагујевац, 2014, стр. 923–936.

⁸ Judgment of the Court of 9 March 1999. – Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen - Case C-212/97, European Court Reports 1999, Part I, p. 1459.

⁹ Judgment of the Court of 5 November 2002. – Überseering BV v Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC), Case C-208/00, European Court Reports 2002, Part I, p. 9919.

¹⁰ Judgment of the Court of 30 September 2003. Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam v Inspire Art Ltd., Case C-167/01, European Court Reports 2003, Part I, p. 10155.

¹¹ Judgment of the Court (Grand Chamber) of 13 December 2005. SEVIC Systems AG., Case C-411/03, European Court Reports 2005., Part I, p. 10805.

своје стварно седиште, утицати на правну личност. Такво становиште омогућило је оснивачима привредних друштава оснивање друштва у држави чланици с једноставнијим и јефтинијим поступком оснивања. Искуства из пословне праксе показала су да управо бржи поступак код регистрације друштва, као и разлике при прописаном износу најнижег оснивачког капитала потребног за његово оснивање увелико утичу на избор земље чланице у којој ће се друштво основати.¹² Тако на пример, немачки Савезни парламент (*Bundestag*) усвојио је 28. јуна 2008. године предлог закона намењеног модернизацији немачког компанијског права. *Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen* (MoMiG) што представља преокрет у регулативи оснивања најчешће биране форме привредног друштва у Немачкој.¹³ Оно што га чини најчешће бираном формом привредног друштва је његова правна еластичност због које омогућује остваривање различитих циљева па је до 2007. године у Немачкој основано готово милион друштава с ограниченом одговорношћу.¹⁴ За разлику од Немачке у енглеском компанијском праву приватним компанијама (затворена друштва – *Ltd.*) сматрају се друштва која испуњавају три карактеристике: број чланова лимитиран је на педесет, ограниченост у преносу акција или удела и забране објаве јавног позива за упис и уплату акција или удела.¹⁵ Основни легислативни оквир за оснивање привредних друштава у Великој Британији је *Companies Act* модернизован 2006. године.

4) САДРЖАЈ

MoMiG је усавршена форма друштва с ограниченом одговорношћу, тзв. *Unternehmergeellschaft ili UG - haftungsbeschränkt* (Mini GmbH/ Мини друштво с

¹² Becht, M., Mayer, C., Wagner, H. (2008). *Where do firms incorporate? Deregulation and the cost of entry*, Journal of Corporate Finance 14, str. 241–256, str. 242); isto i: Noack, U., Beurskens, M. (2008). *Of Tradition and Change – The Modernization of the German GmbH in The Face of European Competition*, CBC 0037, 07, str. 5.; Braun i dr. (2011). *Does Charter Competition Foster Entrepreneurship? A Difference-in-Difference Approach to European Company Law Reforms*, ECGI Working Paper No 308, str. 2; Eckardt, M. (2012). *The European Private Company: Do we need another 28th private company law form in the EU? On regulatory competition of corporate law*, Discussions on Estonian economic policy: Theory and practice of economic policy. Vol 20, No 1, str. 52.

¹³ Bachmann, Gregor: Introductory Editorial: Renovating the German Private Limited Company – Special Issue on the Reform of the GmbH, German Law Journal, Vol. 09 No. 09, str. 1063

¹⁴ Beurskens, Michael, Noack, Ulrich: The Reform of German Private Limited Company: Is the GmbH Ready for the 21st Century?, 2008., German Law Journal, Vol. 09 No. 09, str. 1069.

¹⁵ Vasiljević, M. (2012). *Kompanijsko pravo – Pravo privrednih društava*, Beograd, str. 195.

ограниченом одговорношћу) са смањеним оснивачким капиталом потребним за оснивање. Наиме, одредбама МоМиГ-а за оснивање друштва с ограниченом одговорношћу омогућено је оснивање подформе друштва с ограниченом одговорношћу за које је довољно минималних 1,00 евро. Новоформирано друштво с ограниченом одговорношћу на тај начин стиче могућност да свој круг деловања након оснивања прошири ван државне територије Немачке. Тако, осим седишта које је унутар државних граница Немачке, новоосновани Мини GmbH не мора да има никакве друге везе с матичном државом и може деловати било где на територији Европске уније чиме се одступило од доктрине стварног седишта друштва у немачком праву. МоМиГ представља изазов у компанијском праву различитих националних легислатива, посебно енглеском друштву с ограниченом одговорношћу.¹⁶ Немачко право тако доприноси конвергенцији уређења компанијског права.¹⁷ *Private company limited by shares*, скраћено *Limited* или *Ltd.* је енглеска форма друштва с ограниченом одговорношћу и одликује га једноставност и ниски трошкови при оснивању. Одговорност његових чланова везана је за потпуну уплату оснивачког капитала. У периоду од 2003. до 2006. године у Великој Британији основано је преко 67.000 нових Ltd-а из других чланица Европске уније при чему је највећи уплив био управо из Немачке, затим Француске, Холандије и Норвешке.¹⁸ До тада веома упрошћено, оснивање Ltd-а додатно је поједностављено реформом британског *Companies Act*-а 2006. године. Ипак, оно што је ново у немачком правном уређењу друштва с ограниченом одговорношћу, а представља дугогодишњу традицију¹⁹ енглеског система је употреба унапред предвиђених образаца приликом оснивања друштва. МоМиГ-ом је, омогућено једноставније оснивање Мини друштва с ограниченом одговорношћу употребом образаца (нем. *Musterprotokoll*²⁰). Уз ограничене ситуације могућности коришћења *Musterprotokoll*-а, немачки законодавац остао је при захтеву овере од стране јавног бележника и потпису свих оснивача.²¹ МоМиГ не прописује најмањи број оснивача и као и код класичног друштва с ограниченом одговорношћу, за оснивање Мини друштва с ограниченом одговорношћу довољно је једно лице као оснивач, што је случај и с енглеским друштвима. Енглески законодавац није прописао максималан број чланова друштва док су у немачком облику друштва с ограниченом

¹⁶ eng. limited liability company,

¹⁷ Gesetzentwurf der Bundesregierung; Entwurf eines Gesetzes zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMiG), op.cit., str. 5.

¹⁸ Becht, M., Mayer, C., Wagner, H. op.cit., str. 242.

¹⁹ Ibid.

²⁰ § 2 (1a) GmbHG

²¹ § 2 (1) GmbHG

одговорношћу дозвољена највише три члана, који могу бити било физичка било правна лица. Обе форме привредног друштва могуће је основати с минималним оснивачким капиталом и у врло кратком периоду. Оснивачки капитал Ltd-а износи 1 Фунту, а за Мини друштво с ограниченом одговорношћу 1 евро. Мини друштва с ограниченом одговорношћу имају обавезу вођења законских резерви у износу $\frac{1}{4}$ годишње финансијске добити код које треба усмерити на повећање основног капитала до 25.000 евра и након тога је могућа трансформација у класично друштво с ограниченом одговорношћу без промене пословног имена. Обавеза задржавања добити у форми законских резерви има сврху да буде параметар сигурности да је Мини друштво с ограниченом одговорношћу, кроз пословање способно да достигне пуни износ оснивачког капитала потребног за класично друштво с ограниченом одговорношћу, што није случај код Ltd-а.²² Немачки законодавац при оснивању Мини друштва с ограниченом одговорношћу не допушта уплате удела у стварима²³, а енглески законодавац допушта унос ствари и новца, чак прихвата обећање да ће се одрадити услуга за друштво или неког другог као улог у друштво.²⁴ При оснивању Мини друштва с ограниченом одговорношћу удели морају бити уплаћени у целости и пре регистрације друштва (§ 5а (2)). Енглески законодавац овакву обавезу прописује само за тзв. *public companies*. У погледу одговорности чланова друштва она је као и код класичног друштва с ограниченом одговорношћу ограничена па и Мини друштво с ограниченом одговорношћу као друштво капитала за обавезе одговара целом својом имовином. У случају инсолвентности, члан Мини друштва с ограниченом одговорношћу ће у ретким случајевима одговарати својом приватном имовином док прописи Ltd-а омогућују и такав начин поступања.

5) ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Република Србија започела је интензивну законодавну активност у виду хармонизације у свим областима права, па и привредног права са правом Европске уније 2004. године доношењем бројних системских закона, а она траје и данас.²⁵ Тај је процес интензивирао посебно 2014. када је донет велики број системских закона хармонизованих са правом Европске уније, али и

²² Gesetzentwurf der Bundesregierung Entwurf eines Gesetzes zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMiG), op. cit., str. 7., 72.

²³ § 5а (2) 2 GmbHG

²⁴ Schmidt, J.: op-cit., str. 1097., 1098.

²⁵ М. Дукић Мијатовић, „Корпоративно управљање и компанијско право Републике Србије“, *Право – теорија и пракса* 2011, бр. 1-3, стр. 15-22.

најновијим тенденцијама у упоредном праву²⁶ све у циљу успостављања тржишног привредног концепта и његове самоодрживости. Поред Закона о привредним друштвима, питања која су регулисана европским директивама из области компанијског права у српском праву уређена су Законом о рачуноводству и ревизији,²⁷ Законом о преузимању акционарских друштава,²⁸ Законом о тржишту капитала²⁹ и Законом о регистрацији привредних субјеката.³⁰ Доношењем Закона о привредним друштвима 2011., престао је да важи претходни Закон о привредним друштвима (2004), а измене и допуне Закона извршене су и током 2014. и 2015. године. Анализом одредби Закона о привредним друштвима и Кодекса корпоративног управљања у глобалном легислативном контексту уочава се да су основни недостаци управе привредних друштава и у свету и код нас недостатак транспарентности у пословању, недостатак надзора, злоупотреба овлашћења, али и неефикасна интерна контрола. Обзиром да је суштина корпоративног управљања изналажење најбољег начина на који ће извршни одбор и менаџмент поставити корпоративне циљеве, водити дневно пословање, одговорати власницима капитала и организовати пословање у складу са важећом регулативом као неопходност се јавља хармонизација домаћег законодавства са актуелним светским стандардима, што је предуслов међународних интеграција. Током 2012. године извршено је усклађивање привредних друштава у складу са одредбама новог Закона о привредним друштвима и то: до 30. априла за друштва с ограниченом одговорношћу и до 15. јула за акционарска друштва. Последњи Закон о привредним друштвима је донео више новина у складу са директивама компанијског права ЕУ, као што је укидање обавезе уплате новчаног улога приликом оснивања, што је додатно олакшало поступак оснивања друштава.³¹ Један од примера хармонизације је повећана транспарентност друштва с ограниченом одговорношћу према Закону о привредним друштвима 2011. чијим је одредбама прихваћен и проширен концепт Прве директиве ЕУ о транспарентности пословања друштава капитала. Тако свако друштво с ограниченом одговорношћу мора држати и чувати прописано време оснивачки акт и све његове измене ако их буде, решење о

²⁶ Закон о привредним друштвима из 2011, Закон о тржишту капитала из 2011, Закон о споразумном финансијском реструктурирању привредних друштава из 2011. и др.

²⁷ „Сл. гласник РС“ бр. 46/06 и 111/09, 99/2011 – др. закон и 62/2013 – др. закон

²⁸ „Сл. гласник РС“ бр. 46/06 и 107/09 и 99/2011.

²⁹ „Сл. гласник РС“ бр. 31/2011и112/2015.

³⁰ „Сл. гласник РС“ бр. 55/04, 61/05 и 111/09 – др. закони.

³¹ Интернет: http://www.seio.gov.rs/upload/documents/nacionalna_dokumenta/npi_usvajanje_pravnih%20tekovina.pdf (07.02.2016.).

регистрацији, опште акте друштва, записнике са седница скупштине и одлуке скупштине, акт о оснивању огранка и представништва, документа која доказују својинска и друга права на имовину, записнике са седница надзорног одбора, извештаје директора и надзорног одбора, евиденцију о адресама директора и чланова надзорног одбора, евиденцију о адресама чланова друштва, уговоре које су директори, чланови надзорног одбора и чланови друштва или са њима повезана лица закључили са директором.³² Наведена документа и акти се чувају у седишту друштва с ограниченом одговорношћу или у неком другом месту познатом и доступном свим члановима. У складу са тим, слобода избора била би заступљенија и као принцип и као пракса када би избор форми основног привредног субјекта био лимитиран на више, а не само на четири форме (ортачко друштво, командитно друштво, друштво с ограниченом одговорношћу и акционарско друштво), мада постоје и теоријске и практичне могућности да се изнедри и више форми привредних друштава (на пример, ортачко друштво с ограниченом одговорношћу, компаније с неограниченом одговорношћу, компаније с ограниченом одговорношћу покривеном гаранцијом, тајно друштво, ортачка друштва слободних професија, „поједностављена“ акционарска друштва и слично).³³ Такође, ограниченост постојећих правних форми у компанијском праву узрокује или нове измене и допуне Закона о привредним друштвима или доношење нових закона који ће их уврстити у национално законодавство. Ово посебно због наднационалних форми привредних друштава као што су Европско друштво и Европско привредно интересно удружење као и *Societas Unius Personae*. За компанијско су право Европске уније уредбе и директиве основ правног уређења. Уредбе нису предмет хармонизације и због свог директног дејства постају део националног правног система у тренутку приступања. Уредбе из области компанијског права уводе нове привредне форме који су тесно повезани с унутрашњим тржиштем па се може очекивати да ће се усклађивање с кључним одредбама директива из ове области ускладити симултано са пријемом у Европску унију. У области права привредних друштава током 2014. остварен је напредак. Започело је спровођење новог Закона о рачуноводству и новог Закона о ревизији. Процес електронске регистрације привредних друштава треба да почне да функционише што пре како би се побољшало пословно окружење. Треба обезбедити да орган за јавни надзор над обављањем ревизије буде независан.

³² М. Васиљевић, оп.цит., стр. 218.

³³ Ibid.

6) ИЗВОРИ

- A Modern Regulatory Framework for Company Law in Europe: A Consultative Document of the High Level Group of Company Law Experts at http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/company/modern/consult/1_en.htm (05.02.2016.).
- Bachmann, Gregor: Introductory Editorial: Renovating the German Private Limited Company – Special Issue on the Reform of the GmbH, *German Law Journal*, Vol. 09 No. 09.
- Barbić, J, *Pravo društava, knjiga druga – društva kapitala*, Organizator, Zagreb, 2013.
- Becht, M., Mayer, C., Wagner, H, *Where do firms incorporate? Deregulation and the cost of entry*, *Journal of Corporate Finance* 2008,
- Beurskens, Michael, Noack, Ulrich, *The Reform of German Private Limited Company: Is the GmbH Ready for the 21st Century?*, 2008., *German Law Journal*, Vol. 09 No. 09.
- Braun at al., *Does Charter Competition Foster Entrepreneurship? A Difference-in-Difference Approach to European Company Law Reforms*, ECGI Working Paper No 308, 2011.
- Бунчић, С, Галетин, М, *Прекогранично кретање привредних друштава у Европској унији – облици, основи и примери, X мајско саветовање - Услужни послови* (ур. Миодраг Мићовић), Крагујевац, 2014.
- Communication of April 29th 1998 on the statutory audit in the European Union: the way forward, O.J., 1998 C 143/ 12; Communication from the European Commission: Towards an Internal Market without tax obstacles. A strategy for providing companies with a consolidated corporate tax base for their EU-wide activities, COM (2001) 582;
- Communication of November 14th 1995 on worker information and consultation, COM (95) 547; Communication on accounting harmonization: a new strategy vis à-vis international harmonization, COM (95) 508;
- Communication of September 10th 1997 on participating of EEIGs in public contracts and programs financed by public funds, O.J., 1997, C 285/17.
- Царић, С, *Друштво са ограниченом одговорношћу у нашем праву*, ПРАВО – теорија и пракса бр. 3., Нови Сад, 1998.
- Дукић Мијатовић Маријана, *Корпоративно управљање и компанијско право Републике Србије, Право – теорија и пракса*, 2011, бр.1-3
- Eckardt, M, *The European Private Company: Do we need another 28th private company law form in the EU? On regulatory competition of corporate law*, *Discussions on Estonian economic policy: Theory and practice of economic policy*. 2012, Vol 20, No 1.

- Gesetzentwurf der Bundesregierung; Entwurf eines Gesetzes zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMiG).
- Interpretative Communication of January 7th 1998 on certain articles of the Fourth and the Seventh Directives, O.J., 1998, C 16/5.
- Интернет: http://www.naled-serbia.org/upload/CKEditor/Izvestaj_o_napretku_2014_Srpski.pdf (03.02.2016.)
- Интернет: http://www.seio.gov.rs/upload/documents/nacionalna_dokumenta/npi_usvajanje_pravnih%20tekovina.pdf
- Judgment of the Court (Grand Chamber) of 13 December 2005. SEVIC Systems AG., Case C-411/03, European Court Reports 2005., Part I.
- Judgment of the Court of 30 September 2003. Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam v Inspire Art Ltd., Case C-167/01, European Court Reports 2003, Part I.
- Judgment of the Court of 5 November 2002. - Überseering BV v Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC), Case C-208/00, European Court Reports 2002, Part I.
- Judgment of the Court of 9 March 1999. - Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen - Case C-212/97, European Court Reports 1999, Part I.
- Noack, U., Beurskens, M, *Of Tradition and Change – The Modernization of the German GmbH in The Face of European Competition*, CBC 0037, 2008.
- Pasa Barbara, Benacchio Gian Antonio: *The Harmonization of Civil and Commercial Law in Europe*, New York NY, 2005.
- Schmidt, T, *Die Geschäftsführerbestellung im reformierten GmbH-Recht, Eignungskriterien und Gesellschafterhaftung nach dem MoMiG*, Dr. Kovač GmbH, Hamburg, 2011.
- Slakoper, Z. u: Gorenc (ur.), *Komentar Zakona o trgovačkim društvima*, RRiF, Zagreb, 2004.
- Шогоров, С, *Друштво с ограниченом одговорношћ - Појам и основне карактеристике*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, 1-2, Нови Сад, 1992.
- Васиљевић, М, *Компанијско право – Право привредних друштава*, Правни факултет у Београду, Београд, 2012.
- Васиљевић, М, *Компанијско право – Право привредних друштава*, Правни факултет у Београду, Београд, 1999.
- Закон о преузимању акционарских друштава („Сл. гласник РС“ бр. 46/06 и 107/09 и 99/2011)

- Закон о привредним друштвима (“Сл. гласник РС”, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - др. закон и 5/2015)
- Закон о регистрацији привредних субјеката (Сл. гласник РС, бр. 55/2004, 61/2005 и 111/2009 - др. закони)
- Закон о споразумном финансијском реструктурирању привредних друштава (Сл. гласник РС, бр. 36/2011)
- Закон о тржишту капитала (Сл. гласник РС, бр. 31/2011 и 112/2015)
- Закон о рачуноводству и ревизији (“Сл. гласник РС”, бр. 46/2006, 111/2009, 99/2011 - др. закон и 62/2013 - др. закон)

7) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Уопштено посматрано, Србија је остварила добар напредак код хармонизације компанијског права.³⁴ За примену права више неће бити довољно само познавање националног права, него и наднационалних извора, посебно одлука Европског суда правде који је надлежан за тумачење извора европског права што је посебно видљиво код остварења слободe пословног настањивања. Након што Република Србија постане пуноправном чланицом Уније, кад се пред националним судом појави сумња како тумачити право Европске уније, суд ће морати прво затражити да о томе одлучи Европски суд правде, што за последицу може имати и да се не примењује неки национални пропис ако он није у складу с правом Европске уније.³⁵ То ће коначно значити да ће се примењивати правни преседани с простора Европске уније. На основу хронолошког развоја правног уређења друштва с ограниченом одговорношћу у Републици Србији кроз новију историју, видљив је његов развој у складу са европским стандардима. Већ самим увођењем ове правне форме привредног друштва у српско законодавство, привредницима је омогућено лакше покретање привредне делатности кроз флексибилно правно уређење друштва с ограниченом одговорношћу и уз релативно низак оснивачки капитал. Ово је посебно важно за мале и средње предузетнике који су и у Републици Србији, али и у европским па и ширим размерима покретач привреде, што је уочљиво и на анализираним примерима друштава са ограниченом одговорношћу у Немачкој и Великој Британији. Каснијим изменама Закона о предузећима из 1996., али и Законом о привредним

³⁴ Радни документ Комисије; Република Србија 2014; Извештај о напретку који прати Саопштење Комисије упућено Европском Парламенту, Савету, Европском Економском и Социјалном комитету и Комитету региона - Стратегија проширења и кључни изазови за период 2014-2015., стр. 43.; Интернет: http://www.naled-serbia.org/upload/CKEditor/Izvestaj_o_napretku_2014_Srpski.pdf (03.02.2016.)

³⁵ Ј. Бабић, *op.cit.*, стр. 32, 33.

друштвима из 2004. и 2011. године која су уређивала друштво с ограниченом одговорношћу, домаћи законодавац пратио је модерна дешавања на свом, али и европском привредном тржишту. Све актуелности домаћег компанијског права пратиле су европске стандарде правног уређења ове правне области, што уочавамо кроз уређење оснивачког капитала друштва с ограниченом одговорношћу, оснивачке акте потребне за његово оснивање, органе који воде и управљају друштвом па и брисање ограничења максималног броја чланова друштва с ограниченом одговорношћу. На путу придруживања Европској унији Република Србија се прикључила регулаторном такмичењу и свој правни систем благовремено припремила како за тржишно такмичење, тако и за европску теорију и праксу.